

1.1

Agendes Globals

Anàlisi

Des d'inicis dels anys noranta, i sota els auspicis de les Nacions Unides, la comunitat internacional (estats i, de forma creixent, societat civil transnacional) ha anat donant forma a les noves qüestions globals, a través d'un sistema de conferències i debats, de caràcter mundial.

Per a l'àmbit de la cooperació, alguns àmbits de reflexió són especialment rellevants. Després del primer Informe sobre el desenvolupament humà (1990), les Nacions Unides van afavorir en els anys noranta conferències sobre grans qüestions sectorials del desenvolupament (èmfasi social, educació, infància, drets humans, etc.), que van culminar en la Cimera del Mil·lenni (2000). En aquesta es va adoptar un document que establia objectius, fites i instruments orientats a una reducció verificable i multidimensional de la pobresa en el 2015 i a l'associació coordinada dels actors en aquest afany. La conferència de Monterrey (2002) va obrir noves perspectives al finançament del desenvolupament, situades en aquest context.

D'altra banda, i amb relació a l'instrument de la cooperació al desenvolupament, l'OCDE va impulsar diferents conferències, les quals van arribar a conclusions importants sobre com organitzar una ajuda eficaç: París (2005), Accra (2008) i Busan (2011).

Fins al 2015, es crea i es consolida una arquitectura i una nova –tot i que difusa– institucionalitat del sistema, amb un cert repartiment de tasques: les Nacions Unides lideren la definició dels objectius de desenvolupament i la creació d'una "comunitat mundial" que els afavoreixi (Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni i la seva revisió al 2015); i l'OCDE (Comitè d'Ajuda al Desenvolupament), la posada a punt, implementació i avaluació de l'instrument de l'ajuda oficial al desenvolupament: és el debat sobre l'eficàcia de l'ajut, que des de Busan es transforma en eficàcia del desenvolupament.

Convergent en l'espai mental i temporal del post-2015 i en paral·lel a aquest debat sobre el desenvolupament i sobre els seus instruments, n'han vingut d'altres. La Cimera de Rio (1992) va iniciar una reflexió àmplia sobre la sostenibilitat, en les seves diverses dimensions, que va confluïr l'any 2015 amb la revisió dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, amb l'adopció de l'Agenda 2030 i dels Objectius de Desenvolupament Sostenible. Un altre procés de gran impacte per a les autoritats subestatsals és el d'Habitat (urbanització), amb fites en les conferències d'Estocolm (1976), Istanbul (1996), i, últimament, Quito (2016), on s'adopta la Nova Agenda Urbana (NAU), que reconeix els governs locals com a actors clau en l'escena internacional i ofereix una guia per orientar els seus esforços en matèria de desenvolupament urbà.

Reptes

En general, i davant de molts anys de mobilització per influir en els nous marcs globals, els governs no-centrals –i també Catalunya– tenen ara davant seu el repte de participar-hi. La maduresa dels processos i de les institucions globals i locals està desplaçant els focus de preocupació: de la demanda d'espais adequats de representació, cap a l'associació eficaç en una acció comuna; de la veu en un espai diplomàtic, a la participació responsable en un sistema de governança. Per això, no només s'ha de prestar atenció a l'agenda que l'àmbit local projecta cap al global, sinó també a les perspectives d'inserció dels nivells polítics territorials en els esquemes mundials, a partir de les tendències actuals.

Per assegurar aquesta participació eficaç, cal també un abordatge pràctic i integrat de les diferents agendes (2030, eficàcia, finançament, NAU...). Segurament, l'Agenda 2030 pot ser el marc de referència més ampli i comprensiu, per tal d'harmonitzar els esforços envers les altres agendes.

El debat actual sobre els ODS es centra en la identificació d'uns objectius, metes i indicadors encara més limitats, pràctics, verificables i comparables que els ODM. Un debat, per tant, que no prioritza tant la delimitació de responsabilitats com el compromís sobre els resultats. La qual cosa no és d'estranyar, atès que es considera que aquests resultats són l'efecte no únicament de polítiques públiques, sinó de l'acció concertada de múltiples actors, públics i privats.

L'Agenda 2030 i els ODS ofereixen una gran possibilitat per al desenvolupament d'indicadors nous per mesurar tant del compliment dels objectius en si, com dels seus mitjans d'implementació, especialment d'aquells que tenen a veure amb la cooperació al desenvolupament. Cal destacar el fet que la contribució de la cooperació descentralitzada –si més no en el cas català– és autònoma de la d'altres nivells de govern. Alhora, les polítiques de cooperació concentrades en la gestió de l'AOD resulten limitades per afrontar reptes globals de l'Agenda 2030, els quals interpel·len els governs i la ciutadania de tot el planeta. Aquesta responsabilitat s'ha de traduir, doncs, en una cooperació de banda ampla alineada amb els ODS i que impregni la resta de polítiques públiques i que incorpori nous actors i noves veus.

Preguntes

- Com es connecten aquestes agendes?
- Com funciona l'ODS 11 (ciutats i comunitats sostenibles) amb relació a la Nova Agenda Urbana?
- Quines implicacions pot tenir la qüestió per a les cooperacions de les administracions públiques catalanes? En concret, com s'ha d'alinejar la cooperació al desenvolupament (línies estratègiques del Pla Director: EpD, AH i Desenvolupament) a la lògica de l'Agenda 2030?
- Quina crítica fan els moviments socials transnacionals de les agendes globals?
- Com afrontar el repte d'alinejar-se a l'Agenda 2030 amb un enfocament de gènere integral basat drets humans (EGiBDH)?

VISIÓ2030

Procés participatiu
La contribució catalana
al desenvolupament global

web: participa.gencat.cat